

การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียน

The Administration System of Caring Student for Morality and Ethics

วรกาญจน์ สุขสดเขียว (Vorakarn Suksodkiew)*

บทคัดย่อ

การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนเป็นเรื่องสำคัญยิ่ง ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ และแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ ๒ พุทธศักราช ๒๕๕๓ หมวด ๑ มาตรา ๖ ได้ระบุถึงความมุ่งหมายและหลักการเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ทั้งนี้ต้องยึดแนวทางการจัดการศึกษาในหมวด ๔ มาตรา ๒๓ การจัดการศึกษาต้องเน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียน และบูรณาการตามความเหมาะสม นอกจากนี้ในมาตรา ๒๔ ได้กำหนดให้จัดกระบวนการสอนผสมผสานความรู้ด้านต่างๆ ทั้งการปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม ตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทุกรายวิชาเพื่อให้เป็นคนดี เก่ง และมีสุข

ปัจจุบันสังคมไทยมีปัญหาขึ้นวิกฤตเกิดขึ้นกับนักเรียนในด้านต่างๆ เช่น การใช้ความรุนแรง ปัญหาอาชญากรรม โดยมีแนวโน้มที่ทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น ผู้ก่อเหตุส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเด็กและเยาวชนรวม ๔๖,๘๘๖ คดี (รายงานสภาวะสังคมของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจแห่งชาติ มีนาคม ๒๕๕๒) ซึ่งมีสาเหตุอันเกิดจากการขาดความอบอุ่นในครอบครัว พ่อแม่หย่าร้างกัน นักเรียนต้องพักอาศัยกับปู่ย่า ตายายหรือบุคคลอื่นที่ให้ความอุปการะ นักเรียนติดเกมไม่สนใจการเรียน นักเรียนติดการใช้โทรศัพท์มือถือและอาจโดยหลอกลวงไปในทางที่ก่ออันเกิดผลร้ายแก่ตัวนักเรียนเอง ปัญหาเรื่องยาเสพติดนักเรียนอาจถูกหลอกลวงจากผู้ไม่หวังดีให้จำหน่ายยาเสพติดโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์และสุดท้ายต้องรับโทษทางกฎหมาย ปัญหาที่ยกตัวอย่างมานี้เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นกับนักเรียนบ่อยครั้งจนปรากฏตามสื่อทางโทรทัศน์และข่าวสารต่าง ๆ ดังนั้นการพัฒนานักเรียนด้วยระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม จึงมีความสำคัญในการช่วยแก้ปัญหาและบ่มเพาะให้นักเรียนเป็นคนดี รู้รักสามัคคี เป็นประโยชน์และเป็นสมาชิกที่ดีต่อสังคม

กระบวนการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนนั้น โดยปกติต้องใช้ความร่วมมือระหว่างทางโรงเรียนกับพ่อแม่ ผู้ปกครองของนักเรียน ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะทำให้นักเรียนเป็นคนดีได้อย่างสมบูรณ์ แต่หากกรณีนักเรียนขาดความอบอุ่นทางครอบครัวมีความอ่อนแอด้านจิตใจ คล้อยตามเพื่อนได้ง่าย อาจทำให้นักเรียนต้องเสียนาटकกลายเป็นเด็กเกเร ติดยาเสพติด ก่ออาชญากรรม เป็นผู้ร้ายในสังคม สุดท้ายต้องรับโทษในสถานพินิจเด็กและเยาวชน จากกรณีดังกล่าวจะเห็นว่าโรงเรียนมีความสำคัญในการบริหารจัดการ ผู้ที่มีส่วนสำคัญประกอบด้วยผู้บริหาร คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน องค์กรทางศาสนา และผู้บริหาร

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Faculty of Education Silpakorn University

องค์กรท้องถิ่น ต้องให้ความสำคัญและร่วมมือแก้ไขปัญหาของนักเรียนที่มีแนวโน้มเสี่ยงหรือมีปัญหาดังกล่าว โดยการนำการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมมาจัดกระบวนการเพื่อแก้ไขปัญหาของนักเรียนส่งผลดีต่อการพัฒนานักเรียน ครูและโรงเรียน จากผลการบริหารดังกล่าวซึ่งผู้เขียนบทความ ในฐานะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นผู้มีส่วนร่วมเสนอแนะให้ความคิดเห็นในโครงการคุณธรรมของโรงเรียน ทำให้โรงเรียนและนักเรียนได้รับรางวัลด้านคุณธรรมและจริยธรรมในระดับประเทศหลายรางวัลด้วยกัน จึงขอนำบทความนี้มาขานรับเป็นกรณีศึกษาเพื่อเป็นประโยชน์กับผู้อ่านและสถานศึกษาอื่นๆที่สามารถนำไปใช้เพื่อลดปัญหาที่คล้ายกัน เพราะแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้เป็นกรียตเป้าหมายให้นักเรียนรักครู ครูรักนักเรียน มุ่งหวังให้นักเรียนเป็นคนดีและเชื่อว่าความรักความเข้าใจสามารถพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดี เก่งและอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขได้ ตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาตามที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๒ ต่อไป

Abstract

To develop moral and ethics of students is one of the most important things that organizations and government sectors suppose to do. The National Education Act B.E. 2542, as amended (NO.2) B.E. 2553 section 1 article 6 identified with purpose and principles to prepare and educate Thai people to be full of healthy body, great mind, good intellect, morality and virtue. These are the essential things to enlighten the society. Moreover, it has to hold with the procedure in section 4 article 23 of the educational management which emphasized on morality, learning process and appropriate integration. In addition, article 24 settled about the process of teaching various knowledge including moral and social value cultivation to approach desirable characteristics.

Nowadays, there are many serious problems that may involve with students, for example, violence and criminal which have more severe than the previous day. Mostly, people who relate to these problems are youth; there are almost 86,986 cases (social survey reporting from Office The National Economic and Social Development Board). Main reason of the problems is lack of warmth and closeness in family because some of parents are divorced. Children have to live with relatives that may have no enough time to take care. Instead of imitating good things from parents as a role model, children try to copy bad behaviors from social media. Smartphone addiction is a rising trend in students. Mobile devices have wonderful learning potential but its adverse effects on student achievement may outweigh their potential as a learning tool and can lead them to engage in inappropriate behaviors. For instance, they may be illegal from involvement in drug trafficking. With these problems, providing a secure system and caring environment with moral and ethics development can

help students overcome their life experiences. It can ensure that students will become good adults who do for benefit of yourselves and society.

Normally, method to develop students both morality and ethics need public and parent participation as essential associate. On the other hand, students who have incomplete family may cause the problems and be legally punished. From these cases, public participation including administrators, teachers, board of the Basic Education Commission, religious organization and local administrator stress on solving the problems by providing a secure system and caring environment with moral and ethics development until successful scope. Finally, school and students are renowned from receiving many worth national awards. Writer, one of a board of the Basic Education Commission, who is a part of the developing project is pleased to propose this article as a guideline to other institutes that have similar problems following the education policy in the National Education Act B.E. 2542.

บทนำ

ปัญหาของนักเรียนที่พบกันมากขึ้นในปัจจุบันนี้คือนักเรียนไม่ตั้งใจเรียน ดุดม ก้าวร้าว ไม่อยากมาโรงเรียน หนีเรียน จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์การเรียนต่ำและส่งผลต่อเนื่องไปยังปัญหาอื่นให้แก่สังคม เช่น คดีอาชญากรรม คดียาเสพติด คดีทางเพศ คดีการลักทรัพย์ คดีทำร้ายร่างกาย ทางโรงเรียนจึงต้องหาสาเหตุที่ทำให้ให้นักเรียนประสบปัญหาและหาแนวทางการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและของรัฐบาล ผู้เขียนจึงขอแนะนำแนวทางการแก้ไขปัญหาของโรงเรียนแห่งหนึ่ง ซึ่งผู้เขียนได้มีโอกาสเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนและมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหานักเรียนมาเขียนเป็นบทความทางวิชาการเพื่อเป็นประโยชน์แก่บุคลากรทางการศึกษาได้นำไปใช้ประโยชน์ในสถานศึกษาที่ท่านรับผิดชอบ ผู้เขียนขอแนะนำข้อมูลโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างมาพอเป็นสังเขปดังต่อไปนี้ โรงเรียนแห่งนี้ตั้งอยู่ในจังหวัดปริมณฑล สังคมจึงเป็นกึ่งชนบทกึ่งเมืองหลวง ปัญหาของนักเรียนที่พบเห็นเป็นประจำคือนักเรียนขาดความอบอุ่น สมาธิสั้น แต่งกายด้วยเสื้อผ้าสกปรก พูดจาหยาบคาย บางรายชอบขโมยของเพื่อน ชอบใช้ความรุนแรงตัดสินปัญหา เนื่องจากขาดการดูแลเอาใจใส่จากผู้ที่มีหน้าที่เป็นผู้ปกครอง นอกจากนี้จากข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนพบว่าผู้ปกครองของนักเรียนมีการหย่าร้างกันสูงมากอย่างไม่น่าเชื่อ นักเรียนต้องอาศัยอยู่กับปู่ย่า ตายายหรือผู้อุปการะจนถึงเป็นการอยู่คนเดียวในบ้านโดยมีการฝากให้ข้างบ้านช่วยดูแล ย่อมเป็นที่แน่นอนว่านักเรียนอยู่ในสภาวะการณ์ขาดแคลนทุกอย่าง ที่สำคัญที่สุดของมนุษย์คือการขาดความอบอุ่น ขาดสมาธิในการเรียนหรือกลายเป็นเด็กที่สมาธิสั้น มีความหยาบกระด้างและผลสุดท้ายคือการทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำทางผู้บริหาร คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน องค์กรทางศาสนา และผู้บริหารองค์กรท้องถิ่นได้ร่วมมือกันแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยใช้กระบวนการสร้างครอบครัวพ่อแม่ลูก สร้างความใกล้ชิดอบอุ่น เพื่อมุ่งพัฒนาให้นักเรียนมีความสุขที่จะมาโรงเรียนมีความรู้คุณธรรมและจริยธรรม มีมาตรฐานการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ ในการบริหารโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวนี้ โดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้ร่วมมือกันปฏิบัติ

เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียน ในฐานะหน่วยงานรัฐที่รับผิดชอบหลักในการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตทั้งด้านความรู้ คุณธรรม จริยธรรม ให้กับนักเรียน โดยนวัตกรรมบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียน ทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่างมีหน้าที่สอดส่องดูแลช่วยเหลือสนับสนุนส่งเสริมนักเรียน ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนเป็นสำคัญในการช่วยสอดส่อง สามารถช่วยแก้วิกฤตความเสื่อมโทรมของสังคม ดังนั้นจึงได้จัดทำนวัตกรรมการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียน เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมสู่ความเป็นเลิศ โดยพัฒนานวัตกรรมให้เหมาะสมกับบริบทของนักเรียนที่มีปัญหาทั้งด้านครอบครัวแตกแยกและความยากจน ทั้งนี้จุดประสงค์สำคัญคือการมุ่งหวังให้เป็นไปตามกระแสพระราชดำริส เกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ **“ให้ครูรักเด็กและเด็กรักครู” “ให้ครูสอนเด็กให้มีน้ำใจต่อเพื่อน ไม่ให้แข่งขันกัน แต่ให้แข่งกับตัวเอง ให้เด็กที่เรียนเก่งกว่าช่วยสอนเพื่อนที่เรียน ช้ากว่า” “ให้ครูจัดกิจกรรมให้นักเรียนทำร่วมกันเพื่อให้เห็นคุณค่าของความสามัคคี”** ดังนั้นครูซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดนักเรียนมากที่สุดควรได้ทราบปัญหาและเข้าใจนักเรียนสามารถวิเคราะห์ปัญหาและมีแนวทางในการช่วยเหลือนักเรียนทั้งด้านจิตใจและด้านปัญหา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ สร้างความเชื่อมั่นและมั่นใจให้กับนักเรียนโดยการให้กำลังใจและชี้แนะให้เห็นว่าปัญหาทุกอย่างสามารถแก้ไขได้ โดยวิธีการให้คำปรึกษาแนะนำ การทำกิจกรรม ครูจึงต้องมีความพร้อมความเข้าใจและเต็มใจในการให้ความช่วยเหลือแก้ปัญหาาร่วมกัน ซึ่งกิจกรรมนี้จะทำให้นักเรียนรู้สึกอบอุ่น รู้สึก มีความไว้วางใจครู กล้าบอกความจริง ทำให้ครูสามารถส่งเสริมช่วยเหลือเด็กนักเรียนได้ตามศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับมาตราที่ ๒๒ แห่ง พระราชบัญญัติคุ้มครองสิทธิเด็ก¹ กล่าวไว้ว่าการปฏิบัติต่อเด็ก ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ให้คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญและไม่ให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมและผู้ใดพบเห็นเด็กตกอยู่ในสภาพจำต้องได้รับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพตามหมวด ๓ และหมวด ๔ ต้องให้การช่วยเหลือเบื้องต้นแจ้งต่อเจ้าหน้าที่หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามมาตรา ๒๔ โดยมีชกช่า แพทย์ พยาบาล นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์เจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับตัวเด็กไว้รักษาพยาบาล อาจารย์ ครูหรือนายจ้างซึ่งมีหน้าที่ดูแลเด็กที่เป็นศิษย์หรือลูกจ้างจะต้องรายงานให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามมาตรา ๒๔ ทราบโดยมิชักช้า หากเป็นที่ปรากฏชัดหรือน่าสงสัยว่าเด็กถูกทารุณกรรมหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการเลี้ยงดูโดยมิชอบ การแจ้งหรือการรายงานตามมาตรา ๒๕ เมื่อได้กระทำโดยสุจริตย่อมได้รับความคุ้มครองและไม่ต้องรับผิดทั้งทางแพ่ง ทางอาญาหรือทางปกครอง นวัตกรรมการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรม ประกอบด้วยกิจกรรมหลากหลายเพื่อให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง เช่น กิจกรรมโรงเรียนวิถีพุทธ กิจกรรมสถานศึกษาพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กิจกรรมสานสายใยครอบครัวครูและศิษย์ กิจกรรมโรงเรียนธนาคารวัดเฉลิมพระเกียรติ กิจกรรมทุกกิจกรรมที่กล่าวมาเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมบูรณาการ โดยพัฒนามาจากกิจกรรมสานสายใยครอบครัวครูและศิษย์มารวมเป็นนวัตกรรมการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียนที่สร้างคนดีสู่สังคมโดยเกิดจากการร่วมมือในการทำงานเพื่อเด็กนักเรียน ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคน ได้แก่ ผู้บริหาร ครู อาจารย์ ผู้ปกครอง ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง ต่างร่วมแรง

¹พระราชบัญญัติคุ้มครองสิทธิเด็ก [Online], accessed ๒๕ march ๒๐๑7 http://www.sobkroo.com/csob_๑๔.htm.

ร่วมใจกันช่วยเหลือส่งเสริมนักเรียนอย่างมีระบบและต่อเนื่อง โดยการใช้หลักธรรมพรหมวิหารสี่ ได้แก่ ความเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขาและความผูกพันระหว่างครูและศิษย์ โดยมีเจตนาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียนให้มีทักษะการดำรงชีวิตอยู่กับธรรมชาติและสังคม มีภูมิคุ้มกันตัวเองที่ดี เพราะปัจจุบันเป็นที่ทราบกันดีว่าวัฒนธรรมของโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว วัฒนธรรมและเทคโนโลยีได้เข้ามาแทนที่วิถีการอบรม ดูแลเอาใจใส่ตลอดจนการให้ความรักและความอบอุ่นภายในครอบครัว ปัจจุบันประเทศไทยได้ก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนขณะเดียวกันกลับพบสถิติการพัฒนาเด็กและเยาวชนทั้งทางด้านความรู้คู่คุณธรรมกำลังมีแนวโน้มที่ลดต่ำลงตามลำดับ เหตุเพราะสังคมต่างมุ่งหาแต่ผลประโยชน์ ละเลยด้านคุณธรรม ละครโฆษณาต่างๆ ไม่สร้างสรรค์ส่งเสริมสังคม ไม่ได้สนใจที่จะเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยเหลือพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรมหรือความมั่นคงของสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษาต่างมุ่งเน้นเชิงพาณิชย์ เด็กและเยาวชนของชาติไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ให้เจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพ แนวนโยบายในการพัฒนาเด็กและเยาวชนของรัฐบาล ทุกยุคสมัยคือการพัฒนาระบบการจัดการศึกษาและการพัฒนาหลักสูตรทางการศึกษา เน้นความสำคัญในการยกระดับความรู้ให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ควบคู่ไปกับการส่งเสริมการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและปลูกฝังคุณธรรม การสร้างวินัย ปลูกฝังอุดมการณ์ ความยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ การมีจิตสาธารณะ ความตระหนักถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าส่วนตนและเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในหลักการประชาธิปไตย เคารพความคิดเห็นของผู้อื่นยอมรับความแตกต่างหลากหลายทางความคิด อุดมการณ์และความเชื่อ รวมทั้งรู้คุณค่าและสืบสานวัฒนธรรมและขนบประเพณีอันดีงามของไทย² ที่สำคัญกว่านโยบายคือการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนด้วยความเมตตา โดยมองว่าเยาวชนทุกคนคือลูกหลานของตัวเอง เพื่อที่จะช่วยกันดูแลแก้ไขปัญหาให้เด็กมีสุขภาพกายและใจที่แข็งแรง มีพัฒนาการตามอายุ มีคุณภาพทางสมองและปัญญา มีความสามารถในการเรียนรู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการของสังคมโลก ผลที่ได้จะนำมาสู่ความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองตลอดจนครอบครัวและประเทศชาติ³ ประกอบกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีนโยบายให้โรงเรียนทุกแห่งดำเนินการจัดทำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกำหนดมาตรฐานการสนับสนุนส่งเสริมศักยภาพนักเรียน เน้นกิจกรรม ส่งเสริมการพัฒนา ป้องกันและแก้ไขปัญหาและการคุ้มครองสิทธิเด็ก โดยการกำหนดมาตรการให้สถานศึกษาทุกแห่งมีมาตรฐานในการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยจัดกิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัยด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพทางสังคม สิทธิเด็ก ตลอดจนป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด ปัญหาพฤติกรรมนักเรียน ปัญหาทางเพศ โดยประสานความร่วมมือกับเครือข่ายผู้ปกครองชุมชนและองค์กรในท้องถิ่น ประสานการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการพัฒนา การส่งเสริม การแก้ไขและการส่งต่อนักเรียน⁴ และจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๔ ได้ให้ความหมาย “การศึกษาว่า เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ เพื่อสู

² นโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๘ [Online], accessed 31 July ๒๐๑7 <http://www.moegoth/moe/th/news/detail.php?NewsID=38495&Key=news20>

³ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, กระทรวงศึกษาธิการ, แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, ๒๕๔๙), ๑ - ๒.

⁴ เรื่องเดียวกัน, ๒.

ความเจริญของงานของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรมเพื่อสืบสานทางวัฒนธรรมการสร้างสรรค์ร่องความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้จากสภาพแวดล้อมสังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลแห่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยมีความมุ่งหมายและหลักการตาม มาตรา ๖ คือการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรม ในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข และมาตรา ๒๒ และ มาตรา ๒๓ ที่กำหนดแนวทางจัดการศึกษาที่เน้นความสำคัญแก่ผู้เรียนทุกคน โดยยึดหลักว่าทุกคนมีความสามารถ ในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ในการจัดการศึกษาต้องให้ความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม จริยธรรม โดยใช้กระบวนการและบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา สำหรับกระบวนการจัดการเรียนการสอน มาตรา ๒๔ กำหนดให้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ผู้เรียนรู้จักประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ให้รู้จักคิดเป็น ทำเป็น รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา อีกทั้งมีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตาม ศักยภาพ⁵”

ในการดำเนินการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม นักเรียนโรงเรียนได้ดำเนินการกำหนดแผนกลยุทธ์ SWOT Analysis เพื่อหาทางออกที่ดีที่สุดหรือการแก้ปัญหาพฤติกรรมนักเรียนที่พบทั้งด้านการเรียน ด้านพฤติกรรม ด้านความอบอุ่น ที่นักเรียนขาดหายไป ทุกคนต่างเห็นพ้องกันว่าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ดำเนินจำเป็นต้องใช้วิธีการบริหารเชิงระบบ (PDCA) และต้องปฏิบัติอย่างจริงจังทุกขั้นตอน ประกอบกับการปฏิบัติตามหลักจิตวิทยาและหลักธรรมคำสอนของพุทธศาสนาในเรื่องเบญจขันธ์ มาปรับใช้อย่างค่อยเป็นค่อยไปด้วยการใช้เหตุและผลในรูปแบบใบงานเชิงคิดวิเคราะห์ เช่น การใช้ผังความคิด (mind map) การเติมคำในช่องว่าง การเลือกกาบาทถูกผิดหน้าข้อที่ควรปฏิบัติหรือไม่ควร แม้ผู้อ่านอาจคิดว่าไม่ได้ผล แต่ทางโรงเรียนคิดว่าทำทุกวิธีดีกว่าการพูดอบรมว่ากล่าว การเล่านิทานคุณธรรม การวาดรูประบายสี เป็นสิ่งที่ดีช่วยให้นักเรียนผ่อนคลายความเครียดรู้สึกอิสระ การจัดทำนวัตกรรมโรงเรียนเริ่มต้นด้วยการประชุมทุกฝ่ายเพื่อสร้างความตระหนักสำคัญและให้ความรู้ และร่วมกันวางแผนการนำนวัตกรรมการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไปสู่การปฏิบัติ การแก้ไขปัญหาให้นักเรียนโดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม พบว่ากระบวนการที่ส่งผลต่อความสำเร็จมากที่สุดและชัดเจนที่สุด คือการนำรูปแบบกิจกรรมสานสายใยครอบครัวครูและศิษย์ มาดำเนินการ ทบทวนแนวคิดทฤษฎี วิธีการดำเนินการ เอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ มาตรฐานการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หลักและวิธีการปลูกฝังการใช้เหตุและผลตามคำสอนตามหลักพุทธศาสนา หลักเบญจขันธ์ ได้แก่ รูป เวทนา สัญญา สังขารและวิญญาน ซึ่งแปลความให้ง่ายและเหมาะสมกับนักเรียน คือเมื่อพบเห็นได้ยื่น รู้สึก จำได้ เลือกทางเดินปฏิบัติ เพื่อการปลูกฝังการเป็นคนดีสามารถอยู่ร่วมในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยใช้ขั้นตอนไม่ยุ่งยากซับซ้อนซึ่งโรงเรียนอื่นๆ สามารถนำไปปรับใช้ได้ ดังนี้

⁵ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๕ (กรุงเทพฯ : บริษัท พรินทิงกราฟฟิค จำกัด, ๒๕๔๖), ๒ - ๑๔.

ผู้บริหารสถานศึกษา ร่วมกับคณะครูและบุคลากรทางการศึกษา กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เครือข่ายผู้ปกครองและผู้แทนชุมชน วิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของโรงเรียนและชุมชน เพื่อเตรียมแผนการดำเนินการ ดังนี้

๑. พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา สร้างความตระหนัก มีเจตคติที่ดี มีความรู้ความเข้าใจและสามารถ ดำเนินการตามระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนได้

๒. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา ทั้งนี้ควรมีความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทโรงเรียน

๓. กำหนดกิจกรรมการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน

๔. จัดหาสื่อ เครื่องมือหรือสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการดำเนินงาน

๕. รวบรวมข้อมูลและจัดทำสารสนเทศด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

๖. ประสานความร่วมมือกับหน่วยงาน องค์กรต่างๆ เพื่อระดมทรัพยากรในการปฏิบัติการตามแผนงาน เพื่อนำแผนสู่การปฏิบัติของโรงเรียนวัดเฉลิมพระเกียรติ ได้ทำการบูรณาการ การจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงานตามปกติของโรงเรียน ครอบคลุมการดำเนินงานใน ๒ ลักษณะ คือ ๑) การสอนปกติเป็นการส่งเสริมพัฒนานักเรียนโดยจัดกิจกรรม การเรียนรู้ใน ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ทั้ง สาระการเรียนรู้พื้นฐานและสาระเพิ่มเติมผ่านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้กับนักเรียนทุกคนตามปกติ ซึ่งถือเป็น บทบาทหน้าที่ของครูประจำชั้นหรือครูประจำวิชา ๒) การดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นหน้าที่ของทุกคนที่เกี่ยวข้อง ในโรงเรียนต้องดำเนินการร่วมกันในการช่วยเหลือดูแลนักเรียนให้ตรงกับสภาพปัญหาหรือพฤติกรรมของนักเรียน ควบคู่กับการจัดการเรียนการสอนปกติ การนิเทศ ติดตาม การให้คำปรึกษาช่วยเหลือเพื่อให้การดำเนินงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีประสิทธิภาพและเป็นการสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน โดยทำการนิเทศ ภายใต้น้อยเดือนละ ๑ ครั้ง หรือตามความเหมาะสม เช่น สอบถาม สัมภาษณ์ เยี่ยมชั้นเรียน ตรวจสอบ เอกสารประชุมแลกเปลี่ยนประสบการณ์นำเสนอข้อมูลความรู้ ในรูปแบบของเอกสารความรู้ เอกสาร ประชาสัมพันธ์ เทคนิควิธีการที่เป็นประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ติดตามผลการดำเนินงานในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง สุดท้ายคือการประเมินผล ปรับปรุงหรือพัฒนา รับข้อเสนอแนะจากผู้ปฏิบัติงาน ระบบช่วยเหลือดูแลนักเรียน นำผลการประเมินมาใช้เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานให้มี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยอาศัยบรรยากาศ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหาอุปสรรค สร้างเสริมขวัญ กำลังใจ สนับสนุนทรัพยากรเพื่อให้การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดประสิทธิภาพประสิทธิผล เพื่อการพัฒนา คุณธรรมและจริยธรรมนักเรียน โดยได้นำหลักแนวคิดทฤษฎีดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพนักเรียน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 6 ที่ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อการพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่ สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โรงเรียนวัดเฉลิมพระเกียรติ ได้กำหนดการพัฒนาให้นักเรียนมีคุณธรรมและ

จริยธรรมตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษาจำนวน 10 ประการ ได้แก่คือ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย 8) มีจิตสาธารณะ 9) มีความกตัญญูต่เวทิต 10) วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย

2. แนวคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ 1) ความพอประมาณ 2) ความมีเหตุผล 3) การสร้างภูมิคุ้มกันตน 4) เงื่อนไขความรู้และ 5) เงื่อนไขคุณธรรมเป็นพื้นฐานในการจัดกิจกรรมเพื่อการ “เข้าใจ เข้าถึงและพัฒนา”ตามกระแสพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวว่า “สำคัญที่สุดคือตัวครู” ต้องมีความเข้าใจว่าแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถเริ่มต้นปลูกฝังโดยผ่านกิจกรรมต่างๆ ในโรงเรียนที่ครูคิดขึ้นมาโดยเฉพาะในเรื่องคุณธรรมจนเกิดเป็นภูมิคุ้มกันที่ดีในการดำรงชีวิต โดยสามารถคิดและกระทำบนพื้นฐานความมีเหตุผลพอเหมาะ พอประมาณกับบทบาทหน้าที่ของตนตลอดจนสามารถเป็นที่พึ่งกับบุคคลอื่นได้⁶

3. แนวคิดตามหลักพระพุทธศาสนาตามหลักธรรมคำสอนแบบเบญจขันธ์ ได้แก่ รูป เวทนา สัญญาสังขาร และวิญญาณ นักเรียนจะได้เรียนรู้ปลูกฝังตามขั้นตอน ๕ ขั้น คือ ๑) ขั้นรูปกำหนดและเสนอสิ่งเร้า โดยมีการกำหนดสิ่งเร้าเป็นสิ่งที่สัมผัสด้วยประสาทต่างๆ แล้วเกิดอารมณ์ ความรู้สึกเป็นสถานการณ์หลายๆ สถานการณ์ ๒) ขั้นเวทนา รับรู้ นักเรียนได้รับการควบคุมดูแลให้สัมผัส โดยอายตนะทั้ง ๖ เช่น หู ตา จมูก ลิ้น กาย ใจ ให้ถูกช่องทางรับรู้ อย่างแท้จริง ใช้คำถามการเรียนรู้ทางการรับรู้ ๓) ขั้นสัญญา วิเคราะห์เหตุผลและวิเคราะห์ความรู้สึก นักเรียนคิดแยกแยะว่ามีอะไรเกิดขึ้น ใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร เมื่อไร ผลเป็นอย่างไร ตอบคำถามเพื่อให้นักเรียนสรุปความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายในจิตใจ ๔) ขั้นสังขาร ตัดสินความดีงาม นักเรียนได้วิจารณ์ความผิด ถูก ความดีงาม ความชั่วร้าย ความเหมาะสม ควรประพฤติ และไม่ควรประพฤติ ๕) ขั้นวิญญาณ ก่อเกิดอุปนิสัย หรือคุณธรรมฝังใจ โดยใช้คำถามเพื่อโน้มนำความดีหรือความรู้สึกอันชอบธรรม เข้ามาไว้ในใจของตน นักเรียนตอบคำถามโดยคำนึงถึงตนเองเป็นที่ตั้งเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ ยอมรับ ค่านิยม คุณธรรมจริยธรรมที่ดีงาม ควรประพฤติ ในการประพฤติปฏิบัติที่ดีงามและถูกต้องในการดำเนินชีวิต

จากสภาพการณ์และสาเหตุของปัญหาทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและด้านสติปัญญา ผนวกกับปัญหาที่มาจากผู้ปกครอง ครอบครัวและสังคมสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะปัญหาจากตัวเด็ก คือ การขาดความสามารถในการเรียนรู้ ขาดระเบียบวินัย ไม่รู้จักรับผิดชอบตนเอง ติดเกม สมาธิสั้นและขาดความอดทน มีปัญหาทางด้านจิตเวช ส่วนปัญหาของผู้ปกครองที่ส่งผลถึงเด็กคือการขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็ก ขาดความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก มีปัญหาด้านเศรษฐกิจปากท้องทำให้เด็กพัฒนาแบบเอียงข้างเพราะการที่ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ตลอดจนครูผู้สอนและค่านิยมทางสังคมต่างเน้นหรือให้ความสำคัญกับเด็กเก่ง เด็กขยันเรียน ด้านวิชาการ ต้องการผลการสอบ O-NET, NT ที่คะแนนสูง โดยไม่สนใจพัฒนาการรอบด้านที่เด็กควรจะได้รับกระตุ้นให้สมองได้ทำงานทั้งสองส่วนอย่างสมดุล นอกจากนี้พบการสำรวจครั้งล่าสุดว่าเด็กในวัยเรียนจะใช้เวลาส่วนใหญ่ในการดูโทรทัศน์หรือสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต เพื่อความบันเทิงมากกว่าการแสวงหาความรู้ อีกทั้งเด็กถูกปล่อยให้อยู่ลำพังโดยขาดการแนะนำจากผู้ปกครอง จึงทำให้สมองไม่เกิดการพัฒนาเรียนรู้ เนื่องจากพัฒนาการของเด็กในระดับประถมศึกษา อายุระหว่าง 6 - 12 ปี เป็นวัยแห่งการสร้างรากฐานสำหรับ

⁶สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, ตัวอย่างหน่วย การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2551), 163.

ทักษะการดำเนินชีวิตในวัยผู้ใหญ่ และการรู้จักความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับผู้อื่น นอกจากร่างกายมีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วแล้ว เด็กวัยนี้ยังชอบที่จะเคลื่อนไหว อยากรู้ อยากเห็น ช่างสงสัย ชอบเรื่องตื่นเต้นผจญภัย เป็นวัยแห่งการตั้งคำถามและการค้นหาคำตอบ จึงเป็นวัยที่ทุกก้าวต้องการการเรียนรู้ ต้องการแสดงออกอย่างอิสระ มีความสามารถในการคิดกลับไปกลับมา สามารถมองสิ่งต่างๆ ได้หลายแง่มุมหลายมุม สามารถ แยกหมวดหมู่ คิดวิเคราะห์ได้อย่างมีเหตุผลแก้ปัญหาและปรับตัวได้ ซึ่งเป็นพื้นฐานความเชื่อว่ามนุษย์มีความสามารถที่หลากหลาย (พหุปัญญา : Multiple Intelligences) สามารถพัฒนาขึ้นได้หากได้รับการฝึกฝนที่ถูกต้องหรืออยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม การจัดการเรียนรู้ให้กับเด็กจึงควรจัดตามศักยภาพและความต้องการของเด็กที่มีความแตกต่างกัน ในทางกลับกันการทำโทษ การสร้างความกลัว การอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดี จะทำให้เด็กเกิดความเครียดโดยร่างกายจะสร้างฮอร์โมนคอร์ติซอล เพื่อกีดกันภูมิคุ้มกันของร่างกายและทำลายเซลล์ประสาทและเครือข่ายเส้นใยประสาทสมองเด็กอีกด้วย⁷

กระบวนการพัฒนา

หลังจากดำเนินการกำหนดกลยุทธ์ (SWOT Analysis) เพื่อหาวิธีการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้วงจรควบคุมคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) เพื่อนำแนวคิดทฤษฎีการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มาใช้ในขั้นตอนการวางแผนปฏิบัติงานเพื่อสะท้อนแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และคุณลักษณะนักเรียนตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียน

ตารางที่ ๑ ขั้นตอนการวางแผนปฏิบัติงาน

ขั้นตอนการดำเนินงาน	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ
ขั้นการวางแผน (Plan)		
1. วิเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหา โดยวิธี SWOT Analysis เพื่อสรุปประเด็นและวิธีการพัฒนา	พฤษภาคม มิถุนายน	ผู้อำนวยการ ครูและบุคลากร
2. กำหนดการนำผล SWOT Analysis เพื่อเป็นกรอบการปฏิบัติงานตามหน้าที่	มิถุนายน มิถุนายน	

⁷กรมสุขภาพจิต, สถาบันพัฒนาการเด็กราชชนรินทร์, โครงการพัฒนาสติปัญญาเด็กไทย ปี 2550 รายงานการสัมมนา ประเมินผล สถาบันพัฒนาการเด็กราชชนรินทร์ (กรุงเทพฯ : โชตา สตูดิโอ ครีเอชั่น แอนด์ พับลิชซิง, 2550), 63.

ตารางที่ ๑ (ต่อ)

ขั้นตอนการดำเนินงาน	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ
<p>ขั้นปฏิบัติตามแผน (Do)</p> <p>๑. ประชุมครูและบุคลากรทางการศึกษาทุก คนสร้างความรู้ ความเข้าใจ</p> <p>๒. ประชุมผู้ปกครอง ผู้ปกครองเครือข่าย และประชุมชั้นเรียน</p> <p>๓. ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับนักเรียน</p> <p>4. จัดทำคู่มือระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน</p> <p>5. ดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน เพื่อการจัดกิจกรรมพัฒนา คุณธรรมจริยธรรมนักเรียน</p>	<p>พฤษภาคม</p> <p>มิถุนายน</p> <p>พฤษภาคม</p> <p>มิถุนายน</p>	<p>ผู้อำนวยการ</p> <p>คณะครูผู้รับผิดชอบ</p>
<p>ขั้นตรวจสอบ (Check)</p> <p>๑. นิเทศติดตามกำกับดูแล</p> <p>๒. ประเมินผลการดำเนินงาน</p>	<p>พฤษภาคม</p> <p>กันยายน</p>	<p>ผู้อำนวยการ</p> <p>ครูที่ปรึกษา</p>
<p>ขั้นปรับปรุง (Act)</p> <p>สรุปผลการประเมินโครงการ</p>	<p>กุมภาพันธ์</p>	<p>คณะครูผู้รับผิดชอบ</p>

ขั้นการวางแผน (Plan)

การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนมีกระบวนการและขั้นตอนของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้วยเหตุผลที่ว่าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เป็นระบบมีขั้นตอน มีครู ที่ปรึกษาประจำซึ่งเปรียบเสมือนพ่อหรือแม่ที่นักเรียนทำหน้าที่เป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการ โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและนอกสถานศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหารและครูทุกคน มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐานคุณภาพและมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ กระบวนการและขั้นตอนของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีองค์ประกอบ ๕ ประการ ดังนี้

๑. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้วยความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนที่มีพื้นฐาน ความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกัน หล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบ ทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้นการรู้จักข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียน ความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนที่มีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกัน หล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบ ทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้นการรู้จักข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญ ที่จะช่วยให้ครู ที่ปรึกษามีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียนเป็นประโยชน์ในการส่งเสริม การป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนได้อย่างถูกทาง ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มิใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดาโดยเฉพาะในการแก้ไขปัญหาของนักเรียน ซึ่งจะทำให้ ไม่เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียนหรือเกิดได้น้อยที่สุด

๒. การคัดกรองนักเรียน เป็นการพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน เพื่อการจัดกลุ่มนักเรียน อาจนิยามกลุ่มได้ ๔ กลุ่ม คือ

๒.๑ กลุ่มปกติคือ นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน แล้วอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติซึ่งควรได้รับการเสริมภูมิคุ้มกันและการส่งเสริมพัฒนา

๒.๒ กลุ่มเสี่ยง คือ นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยงตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องให้การป้องกันหรือแก้ไขปัญหามาตามแต่กรณี

๒.๓ กลุ่มมีปัญหา คือ นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มมีปัญหาตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องช่วยเหลือและแก้ปัญหาโดยเร่งด่วน

๒.๔ กลุ่มพิเศษ คือ นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ มีความเป็นอัจฉริยะ แสดงออกซึ่งความสามารถอันโดดเด่นด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน อย่างเป็นที่ประจักษ์เมื่อเทียบกับผู้มีอายุ ในระดับเดียวกันภายใต้สภาพแวดล้อมเดียวกันซึ่งโรงเรียนต้องให้การส่งเสริมนักเรียนได้พัฒนาศักยภาพความสามารถพิเศษนั้นจนถึงขั้นสูงสุด การจัดกลุ่มนักเรียนนี้มีประโยชน์ต่อครูที่ปรึกษาในการหาวิธีการเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาก็ตรงกับปัญหาของนักเรียนยิ่งขึ้นและมีความรวดเร็วในการแก้ไขปัญห เพราะมีข้อมูลของนักเรียนในด้านต่างๆ ซึ่งหากครูที่ปรึกษาไม่ได้คัดกรองนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มแล้ว ความชัดเจนในเป้าหมายเพื่อการแก้ไขปัญหของนักเรียนจะมีน้อยลง มีผลต่อความรวดเร็วในการช่วยเหลือซึ่งบางกรณีจำเป็นเร่งด่วน

๓. การป้องกันและแก้ไขปัญหในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูควรให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง มีปัญหานั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องให้ความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือทั้งการป้องกันและการแก้ไขปัญห โดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม การสร้างภูมิคุ้มกัน การป้องกันและแก้ไขปัญหของนักเรียน จึงเป็นภาระงานที่ยิ่งใหญ่และมีคุณค่าอย่างมากในการพัฒนาให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไปการป้องกันและการแก้ไขปัญหให้กับนักเรียนนั้นมีหลายเทคนิค วิธีการ แต่สิ่งที่ครูประจำชั้น ครูที่ปรึกษา จำเป็นต้องดำเนินการมีอย่างน้อย ๒ ประการ คือ ๑) การให้คำปรึกษาเบื้องต้น ๒) การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญห

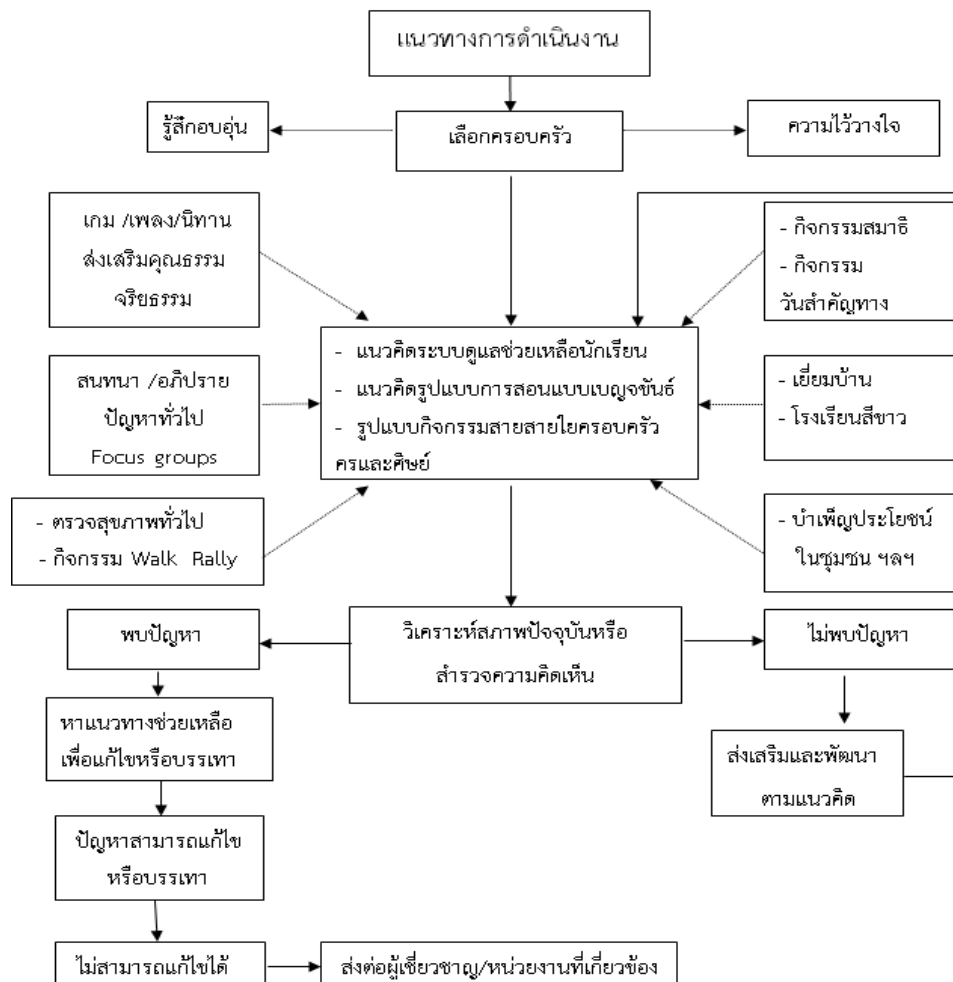
๔. การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน เป็นการให้โอกาสกับนักเรียนทุกคน ไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มความสามารถพิเศษ กลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยง มีปัญหา ให้มีคุณภาพมากขึ้น เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนสามารถพัฒนาได้เต็มศักยภาพ มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่างๆ เป็นการช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติและกลุ่มพิเศษกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยงมีปัญหาและเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหากลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติและมีคุณภาพตามมาตรฐานที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวังต่อไป

๕. การส่งต่อ เป็นการดำเนินการในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการที่ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาพบว่าปัญหาของนักเรียนบางคนไม่สามารถแก้ไขได้ จึงมีความจำเป็นที่ต้องมีการส่งต่อไปยังครูผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนหรือผู้มีความเชี่ยวชาญนอกคนอื่น ๆ เช่น ครูประจำวิชา ครูแนะแนว หากปล่อยให้เกยพินาศหน้าที่ของครูคนใดคนหนึ่งเท่านั้นความยุ่งยากของปัญหาอาจมีมากขึ้นหรือลุกลามกลายเป็นปัญหาใหญ่โตจนยากต่อการแก้ไข การส่งต่อแบ่งเป็น 1) การส่งต่อภายใน ครูที่ปรึกษาส่งต่อไปยังครูที่สามารถให้การช่วยเหลือนักเรียน

ได้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหา เช่น ส่งต่อครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชาหรือฝ่ายปกครอง เป็นต้น 2) การส่งต่อภายนอก ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก

การส่งเสริมพัฒนานักเรียนมีหลายวิธีที่โรงเรียนสามารถพิจารณาดำเนินการได้ แต่มีกิจกรรมหลักที่มีความสำคัญที่โรงเรียนดำเนินการ คือ ๑) การจัดกิจกรรมโฮมรูม (home room) ๒) การเยี่ยมบ้าน (home visit) ๓) การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (classroom meeting) ๔) การจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิตและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ๕) การส่งต่อในการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนโดยครูที่ปรึกษา อาจมีกรณีที่บางปัญหาที่มีความยากต่อการช่วยเหลือหรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกทางและรวดเร็วขึ้น หากปล่อยให้เป็นบทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษาหรือครูคนใดคนหนึ่งเพียงลำพังความยุ่งยากของปัญหาอาจมีมากขึ้น หรือลุกลามกลายเป็นปัญหาใหญ่โตจนยากต่อการแก้ไข ซึ่งครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาครอบครัวสามารถดำเนินการได้ตั้งแต่กระบวนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลหรือการคัดกรองนักเรียนทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหาของนักเรียนในแต่ละกรณี การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียนให้ประสบความสำเร็จได้นั้น ผู้ขอรับการประเมินได้นำรูปแบบกิจกรรมสานสายใยครอบครัวครูและศิษย์ ซึ่งพัฒนามาจากแนวคิดทฤษฎีทางจิตวิทยาพัฒนาการเด็กในช่วงวัย ๖ - ๑๒ ปี นักเรียนในช่วงวัยดังกล่าวอยู่ในระดับประถมศึกษา แนวปฏิบัติที่มาจากต่างประเทศพบปัญหาและอุปสรรคและวิธีการดำเนินการที่มีจุดอ่อนในเรื่องการซึ่งมีลักษณะเป็นทางการมากเกินไปสำหรับนักเรียน ทำให้นักเรียนรู้สึกไม่มีความมั่นใจในเรื่องการเก็บความลับ ประกอบกับจุดด้อยที่ไม่สามารถเลือกครูที่ปรึกษาหรือครูพ่อ ครูแม่ได้ด้วยตนเองตามความต้องการ โรงเรียนจึงปรับใช้นำแนวคิดตามหลักจิตวิทยาและหลักพุทธศาสนา มาปรับใช้โดยร่วมกับคณะครูและบุคลากรทางการศึกษา จัดทำนวัตกรรมการสร้างความเป็นครอบครัวเดียวกันให้เกิดขึ้นในโรงเรียน กิจกรรมนี้ใช้ชื่อว่า " นวัตกรรมสานสายใยครอบครัวครูและศิษย์ " เพื่อให้ครูได้แสดงความเอื้ออาทร ใช้จิตวิทยาในการดูแลและกลม่อเมตตาจิตใจนักเรียน ใช้ความรัก ความเชื่อใจ โดยเริ่มจากการที่นักเรียนเป็นฝ่ายเลือกครู จากนั้นได้นำแนวคิดเรื่องการสนทนากลุ่มมาสู่การปฏิบัติเพื่อสร้างความสัมพันธ์ให้นักเรียนกล้าพูดกล้าแสดงออก ครูเป็นผู้ดำเนินการอบรมชี้แจงให้เหตุผลและแนะนำสิ่งที่ถูกต้อง อาจใช้เกม เพลง นิทาน กิจกรรมตอบปัญหาความรู้และคุณธรรม การพิจารณาวิเคราะห์เหตุการณ์ข่าว โดยเป็นรูปแบบพูดคุยซักถามสนทนาอิสระ เมื่อนักเรียนเกิดความรู้สึกที่ดีและเกิดเป็นความผูกพันในระดับหนึ่ง ครูประจำครอบครัวจะออกเยี่ยมครอบครัวด้วยกัน จึงเกิดเป็นวิธีการทำงานเป็นทีมทำให้การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมีประสิทธิภาพประสิทธิผล ส่งผลให้ปัญหาต่างๆ บรรเทาลงได้ นอกจากนี้ยังเป็นผลดีกับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียนหรือครูกับผู้ปกครองให้มีความสัมพันธ์กันและสื่อสารกันมากขึ้น นักเรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเข้าใจและปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม กิจกรรมสานสายใยครอบครัวครูและศิษย์ จึงเป็นการสร้างรั้วให้ดวงใจของเด็กนักเรียนทุกคนเปรียบเสมือนการมีเกราะป้องกันภัย ตามวัตถุประสงค์ของการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่มีจุดมุ่งหมายในการสร้างความสัมพันธ์และความเข้มแข็งให้กับนักเรียน โดยจำลองโรงเรียนเป็นเสมือนครอบครัวขนาดใหญ่ที่อบอุ่นไปด้วยบรรยากาศความรักความผูกพันและความเอื้ออาทร

แนวทางการพัฒนานวัตกรรมการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ขั้นปฏิบัติตามแผน (Do)

การบริหารโรงเรียนโดยใช้แนวคิดเชิงยุทธศาสตร์ คือการทำงานแบบร่วมคิด ร่วมปฏิบัติงานกับบุคลากรทุกฝ่าย มีระบบการบริหารงานแบบวงจรเดมมิง (Deming Cycle : PDCA) เพื่อเนืเทศกำกับติดตามงาน โดยแบ่งโครงสร้างการบริหารจัดการของโรงเรียนออกเป็น 4 งานได้แก่ งานวิชาการ บุคลากร การเงินและงบประมาณ บริหารทั่วไป โรงเรียนกำหนดให้งานกิจการนักเรียนอยู่ในขอบข่ายงานบริหารทั่วไป ซึ่งกิจกรรมการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความสำคัญยิ่งในการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียนเพื่อส่งเสริมการเป็นคนดี เก่งและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ผู้ขอรับการประเมินจึงให้ความสำคัญโดยจัดทำเป็นนวัตกรรมเพื่อการบริหารสถานศึกษาด้านการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียน ซึ่งเชื่อมโยงกิจกรรมด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักคุณธรรมและจริยธรรม ตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของโรงเรียน 10 ประการ และคุณลักษณะนักเรียนตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน นักเรียนร้อยละ ๑๐๐ ได้รับการพัฒนาด้านคุณธรรมและจริยธรรมด้วยกิจกรรมจำนวน 13 กิจกรรม เพื่อส่งเสริมการทำงานแบบมีส่วนร่วมให้ครูทุกคนได้มีส่วนพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียน โดยมีรายละเอียดดังนี้ ๑)

กิจกรรมสวดมนต์ไหว้พระ ก่อนเข้าเรียนประจำวัน (เพื่อใกล้ชิดวัดศาสนาพุทธ) ๒) กิจกรรมสวดมนต์ไหว้พระ ประจำสัปดาห์ (เพื่อพัฒนาจิตใจ) ๓) กิจกรรมเข้าวัดฟังธรรมและตักบาตรทุกวันพระ (เพื่อพัฒนาการรู้จักให้และดำรงพุทธศาสนาให้ยืนนานคู่สังคมไทย) 4) กิจกรรมทำสมาธิรูปแบบต่างๆ เช่น นั่งสมาธิ ท่องอาขยาน สวดมนต์ ก่อนเข้าเรียน ๕) กิจกรรมแบ่งพื้นที่รับผิดชอบทำความสะอาดบริเวณโรงเรียน ๖) กิจกรรมโรงเรียนวิถีพุทธ ๗) กิจกรรมสมุดบันทึกความดี 8) กิจกรรมเข้าค่ายพุทธบุตร ๙) กิจกรรมพุทธศาสนาวินาที ๑๐) กิจกรรมนิมนต์ครูพระมาสอนวิชาพุทธศาสนา ๑๑) กิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน(เพื่อสร้างสัมพันธ์และช่วยเหลือทางบ้าน) ๑๒) กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนาและประเพณีไทย 13) กิจกรรมสานสายใยครอบครัวครูและศิษย์ ซึ่งมีผลการดำเนินงานสรุปได้ ดังนี้

๑. กิจกรรมสวดมนต์ไหว้พระก่อนเข้าเรียนประจำวัน (เพื่อใกล้ชิดวัดศาสนาพุทธ)

โรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมพุทธศาสนา เป็นกิจกรรมที่พุทธศาสนิกชนปฏิบัติกันเป็นประจำในชีวิตประจำวัน แต่ปัจจุบันสภาพสังคมที่เปลี่ยนไปผู้คนมีเวลาน้อยลงและสนใจทำกิจกรรมอื่นกันมากกว่าการสวดมนต์ไหว้พระ หรือประกอบกิจกรรมทางศาสนาบ้านกับวัดเริ่มห่างกันเนื่องจากบริบทของสังคม เศรษฐกิจ โดยภาพรวมของสังคมไทย มีชีวิตความเป็นอยู่เปลี่ยนแปลงไปในทุกด้านแต่คุณค่าของศาสนาเป็นเรื่องของจิตใจ เป็นเรื่องของศีลธรรม คุณธรรมและจริยธรรม เป็นพื้นฐานที่ดั่งามให้กับสังคมไทยมาโดยตลอด ดังนั้น โรงเรียนจึงส่งเสริมให้นักเรียนประกอบกิจกรรมทางศาสนาด้วยการสวดมนต์ไหว้พระก่อนเข้าเรียนประจำวัน ซึ่งเป็นเรื่องที่พึงปฏิบัติและไม่ใช่ว่าเรื่องใกล้ตัวที่ทุกคนควรได้มีการปฏิบัติกิจกรรมสวดมนต์ไหว้พระก่อนเข้าเรียนเป็นประจำทุกวัน

๒. กิจกรรมสวดมนต์ไหว้พระประจำสัปดาห์ (วันพระและวันศุกร์)

การสวดมนต์เป็นกิจกรรมที่สำคัญกิจกรรมหนึ่ง เป็นกุศโลบายสำคัญที่ใช้ในการสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านจิตใจทำให้ทุกคนคิด ทำด้วยเมตตา มุ่งดี มุ่งเจริญต่อกัน เป็นการเสริมสร้างคุณธรรมซึ่งเป็นที่ตั้งของความสามัคคี ที่ทำให้เกิดความพร้อมเพรียงในหมู่ผู้นับถือศาสนาเป็นการเชื่อมโยงระหว่างศาสนิกชนกับหลักธรรมคำสอนเข้าด้วยกัน และตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง การสวดมนต์หมั่นทำนองสรภัญญะ เป็นกิจกรรมที่สำคัญที่โรงเรียนวัดเฉลิมพระเกียรติจัดให้นักเรียนสวดมนต์ไหว้พระประจำสัปดาห์ (วันพระและวันศุกร์) ด้วยบทสวดทำนองสรภัญญะ ซึ่งเป็นบทสวดสรรเสริญพระพุทธคุณ พระธรรมคุณและพระสังฆคุณ อันเป็นองค์ประกอบของพระรัตนตรัยมีท่วงทำนองที่ไพเราะ นักเรียนที่ได้สวดมนต์จะเกิดความรู้สึกซาบซึ้งใจจากการสวดมนต์ คือการได้รับความเบิกบานใจ รู้สึกถึงความสงบและเป็นสุข ซึ่งเป็นอุปถัมภ์ในการปิดกั้นมิให้นักเรียนประพฤตินิสัยที่ไม่ดีไม่งามทั้งปวงได้ สิ่งสำคัญที่สุด การสวดมนต์อย่างสม่ำเสมอจะเกิดความรู้สึกว่าได้ใกล้ชิดกับพระรัตนตรัยตลอดเวลา

๓. กิจกรรมเข้าวัดฟังธรรมและตักบาตรทุกวันพระ (เพื่อพัฒนาการรู้จักให้และดำรงพุทธศาสนาให้ยืนนานคู่สังคมไทย)

สำหรับกิจกรรมเข้าวัดฟังธรรมและตักบาตรทุกวันพระ โรงเรียนเห็นความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดกิจกรรมนี้ เพื่อให้นักเรียน ครูและบุคลากรทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมเข้าวัดฟังธรรมและตักบาตรทุกวันพระ เพื่อนำหลักคำสอนของพระพุทธศาสนาไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันและตระหนักถึงคุณค่าวัฒนธรรมประเพณีที่ดั่งาม โดยจะเริ่มกิจกรรมตั้งแต่เดือนพฤษภาคมในทุกปีการศึกษานักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นปีที่ 3 ถึง 6 จะผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนเพื่อให้ทุกคนได้รับโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมเข้าวัดฟังธรรมและตักบาตรทุกวันพระ ซึ่งทุกวันพร จะ

มีประชาชน จากบริเวณชุมชนวัดเฉลิมพระเกียรติและใกล้เคียงเข้าร่วมกิจกรรมเข้าวัด ทำบุญ ตักบาตร ฟังธรรม ถวายทานปฏิบัติธรรม จึงเป็นโอกาสให้โรงเรียนวัดเฉลิมพระเกียรติสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน

4. กิจกรรมทำสมาธิรูปแบบต่างๆ เช่น นั่งสมาธิ ท่องอาขยาน สวดมนต์ ก่อนเข้าเรียน

โรงเรียน จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ทำสมาธิในรูปแบบต่าง ๆ โดยมีจุดประสงค์เพื่อความสงบ สบาย และความรู้สึกเป็นสุขอย่างยิ่งที่มนุษย์สามารถสร้างขึ้นได้ด้วยตนเอง เป็นสิ่งที่พระพุทธศาสนากำหนดเอาไว้เป็นข้อควรปฏิบัติ เพื่อการดำรงชีวิตประจำวัน อย่างเป็นสุข ไม่ประมาท เต็มไปด้วยสติสัมปชัญญะและปัญญาอันเป็นเรื่องไม่เหลือวิสัย ทุกคนสามารถปฏิบัติได้ง่ายๆ ในการกำหนดให้นักเรียนได้ท่องอาขยานและสวดมนต์ก่อนเข้าเรียนเป็นการฝึกสมาธิให้กับนักเรียนเพราะในขณะที่นักเรียนกำลังอ่านหนังสือหรือท่องอาขยาน จะเป็นการฝึกการออกเสียงพูด สะกดคำ ทำให้เด็กจดจ่ออยู่กับตัวหนังสือหรือตัวละคร รวมถึงการช่วยสร้างจินตนาการตามเรื่องราวที่ได้อ่านอีกด้วย

๕. กิจกรรมแบ่งพื้นที่รับผิดชอบทำความสะอาดบริเวณโรงเรียน

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายปลูกฝังคุณธรรมพื้นฐานให้เกิดกับนักเรียน ได้แก่ ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สะอาด สุภาพ มีน้ำใจ ขยันและสามัคคี เรื่องความสะอาดเป็นคุณธรรมที่ต้องการให้เกิดขึ้น ในโรงเรียน เพราะพบว่าในโรงเรียนมีขยะเป็นปัญหาที่พบเป็นประจำ ในสภาพปัจจุบันโรงเรียนต้องการฝึกฝนให้นักเรียนได้ทำงานเพื่อโรงเรียน สิ่งที่นักเรียนจะช่วยให้ได้ตามกำลังของเด็กประถมศึกษา คือการทำความสะอาดบริเวณโรงเรียน ซึ่งนักเรียนควรมีส่วนร่วมในการพัฒนา รักษาโรงเรียนให้มีความสะอาด โดยทุกคนจะต้องมุ่งมั่นตั้งใจในการรับผิดชอบบริเวณรับผิดชอบและสถานที่ของโรงเรียนโดยการทำความสะอาด เก็บขยะ กำจัดขยะ เพื่อให้บริเวณโรงเรียนสะอาดน่าอยู่ น่าเรียน โดยแบ่งเขตพื้นที่รับผิดชอบออกเป็นชั้นเรียนซึ่งนักเรียนแต่ละชั้นเรียนจะต้องรับผิดชอบเก็บขยะและทำความสะอาดบริเวณที่รับผิดชอบ เพื่อฝึกฝนการทำงานและสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในเรื่องของความมุ่งมั่นในการทำงานและเพื่อให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ มีความมุ่งมั่นในการทำงาน มีน้ำใจช่วยเหลือซึ่งกันและกันมีความสามัคคีและเพื่อพัฒนาให้นักเรียน มีความมุ่งมั่นพัฒนาสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์ภายในโรงเรียนให้น่าอยู่ สะอาด ลดปัญหาปริมาณขยะในโรงเรียน รวมทั้งนักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมช่วยในการดูแลโรงเรียน

๖. กิจกรรมโรงเรียนวิถีพุทธ

โรงเรียนแห่งนี้เป็นโรงเรียนวิถีพุทธชั้นนำรุ่นที่ 5 และอยู่ระหว่างการรอผลการประเมินวิถีพุทธพระราชทาน ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนจัดกระบวนการเรียนรู้ ในลักษณะ “สอนให้รู้ ทำให้ดู อยู่ให้เห็น” การเรียนรู้ในชั้นเรียนจะเป็นลักษณะการบูรณาการพุทธธรรมในการเรียนรู้ ทั้งความรู้ กระบวนการฝึกปฏิบัติ และมีการวัดประเมินทุกหน่วยการเรียนรู้ โดยเฉพาะด้านคุณลักษณะนิสัย ศรัทธา ค่านิยม และโดยลักษณะโรงเรียนวิถีพุทธ จะเน้นการจัดสภาพต่างๆ ด้าน เพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนพัฒนาตามหลักพุทธธรรมอย่างบูรณาการ ที่ส่งเสริมให้เกิดความเจริญงอกงามตามลักษณะแห่งปัญญา มีการจัดกิจกรรมหลากหลายและต่อเนื่องเป็นวิถีชีวิต เพื่อให้นักเรียนรู้จักคิดและได้ฝึกปฏิบัติเสมอๆ ให้เกิดการพัฒนาด้านด้านความประพฤติ จิตใจและปัญญาไปพร้อมๆ กัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกิน อยู่ ดู ฟัง ในชีวิตประจำวันที่มีสติสัมปชัญญะคอยกำกับ เพื่อเป็นไปตามคุณค่าแห่งการดำเนินชีวิต ผ่านกิจกรรมต่างๆ เช่น สวดมนต์ก่อนและหลังเลิกเรียน นั่งสมาธิ เข้าค่ายธรรมะสภาพแวดล้อมในโรงเรียนวัดเฉลิมพระเกียรติจะมีหลักการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตามหลักพุทธ

ศาสนา โดยมีบรรยากาศสงบเงียบ เรียบง่าย ร่มรื่น สะอาด มีระเบียบ ปลอดภัย สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนมีการปรับปรุงพัฒนาอยู่เสมอและมีลักษณะเกื้อกูลและใกล้ชิดกับชุมชน โดยโรงเรียนจะมีการร่วมมือกับบ้าน วัดและสถาบันต่างๆ ในชุมชนที่จะพัฒนาทั้งนักเรียนและสังคมตามหลักธรรมในพุทธศาสนา เพื่อประโยชน์สุขร่วมกัน

๗. กิจกรรมสมุดบันทึกความดี

กิจกรรมสมุดบันทึกความดี เก็บของได้ส่งคืนเจ้าของ โดยให้นักเรียนที่เก็บสิ่งของหรือทรัพย์สินของผู้อื่นให้ส่งคืนที่งานประชาสัมพันธ์โรงเรียน เจ้าหน้าที่จะบันทึกและยกย่องเชิดชูเกียรตินักเรียนที่ทำความดีทุกครั้ง

8. กิจกรรมเข้าค่ายพุทธบุตร

กิจกรรมเข้าค่ายพุทธบุตรเพื่ออบรมคุณธรรมจริยธรรม ให้กับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ณ วัดที่อยู่ติดกับโรงเรียน นักเรียนได้นำความรู้ คุณธรรม จริยธรรมที่ได้รับจากการอบรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน กิจกรรมสวดมนต์ทำนองสรภัญญะ ได้ส่งเสริมให้นักเรียนได้สวดมนต์ในชั่วโมงจริยธรรมของโรงเรียนและฝึกหัดการสวดทำนองสรภัญญะในบทบูชาพระพุทธรูปพระธรรมคุณและพระสังฆคุณ ให้กับนักเรียนทุกคน ทำให้นักเรียนทุกคนสามารถ สวดทำนองสรภัญญะได้

๙. กิจกรรมพุทธศาสนาวันอาทิตย์

กิจกรรมพุทธศาสนาวันอาทิตย์ เพื่อให้ นักเรียนมีความรู้ในหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา ปลูกฝังศีลธรรมวัฒนธรรมที่ดีงามแก่นักเรียน สามารถดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข รู้จักรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและสังคม

๑๐. กิจกรรมนิมนต์ครูพระมาสอนวิชาพุทธศาสนา

ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน เป็นหนึ่งในการแนวทางการพัฒนาคุณธรรมให้เริ่มจากเยาวชน โดยข้อตกลงความร่วมมือระหว่างกระทรวงวัฒนธรรมกับกระทรวงศึกษาธิการ ในการสนับสนุนให้พระภิกษุสงฆ์เข้าไปสอนศีลธรรมในโรงเรียนทั้งในระดับประถมศึกษา เพื่อปลูกฝังให้นักเรียน มีความรู้คู่คุณธรรม สามารถนำความรู้และคุณธรรมไปบูรณาการพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างเหมาะสมและมีความสุข

๑๑. กิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน (เพื่อสร้างสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน)

กิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียนมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจที่ดี ระหว่างผู้ปกครองกับครูและโรงเรียน รวมถึงรับทราบถึงความเป็นอยู่ พฤติกรรม ปัญหาของผู้เรียนและเพื่อรวมพลังขับเคลื่อนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืนต่อไป

๑๒. กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนาและประเพณีไทย

กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมในโอกาสวันสำคัญ ได้ส่งเสริมให้นักเรียนจัดและเข้าร่วมกิจกรรมในโอกาสวันสำคัญ ได้แก่ วันเฉลิมพระชนมพรรษา 5 ธันวาคมหาราช วันเฉลิม พระชนมพรรษา 12 สิงหาคมหาราชินี วันไหว้ครู วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา ซึ่งนักเรียนทุกคนที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมในวาระต่างๆ ได้เห็นคุณค่าเกิดความเข้าใจปลูกฝังความกตัญญูตเวที ความอ่อนน้อมถ่อมตน ความเสียสละ ความกล้าในการแสดงออก มุ่งเน้นพัฒนาศักยภาพนักเรียน เพื่อเป็นการเสริมแรงให้กับนักเรียนได้พัฒนาตนเองด้านจิตใจ สติปัญญา สังคม เศรษฐกิจ มีส่วนรับผิดชอบต่อสังคมซึ่งสมควรได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ จนถือเป็นแบบอย่างที่ดี

๑๒. กิจกรรมสถานสายใยครอบครัวและศิษย์

ผู้บริหารและคณะครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนต่างปฏิบัติหน้าที่เป็นเสมือนพ่อและแม่ของนักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน เครือข่ายผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง ให้ความร่วมมือสนับสนุนเป็นอย่างดี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือนักเรียนให้มีความสุขทั้งที่อยู่กับครอบครัวและอยู่ที่โรงเรียน นักเรียนบางคนที่ไม่มีทั้งคุณพ่อและคุณแม่ ก็ได้รับความอบอุ่นจากครูพ่อครูแม่แทน ทำให้รู้สึกว่ามีครอบครัวที่โรงเรียนนี้เป็นที่พึ่งได้ กิจกรรมดังกล่าวจึงเป็นกิจกรรมที่ทดแทนในสิ่งที่นักเรียนขาดหายไป

การตรวจสอบ (Check)

ในการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำเป็นต้องมีขั้นตอน ในการตรวจสอบหรือการประเมินผลการจัดกิจกรรมเพื่อประเมินผลว่า มีการปฏิบัติตามแผนหรือไม่ มีปัญหาเกิดขึ้นในการดำเนินงานระหว่างการทำงานหรือไม่ ขั้นตอนนี้ มีความสำคัญเนื่องจากการดำเนินงานใด ๆ มักจะเกิดปัญหาแทรกซ้อนที่ทำให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามแผนอยู่เสมอ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลการดำเนินงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย ดังนั้นการนิเทศติดตามผลโครงการการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงต้องมีการตรวจสอบ รวมถึงการประเมินผลกระทบหรือปัญหาซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องกระทำควบคู่ไปกับการดำเนินงาน ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลที่เป็นประโยชน์มาใช้ในการปรับปรุงคุณภาพของการดำเนินงานการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานที่ได้กำหนดไว้

ในการดำเนินกิจกรรมดังกล่าวโรงเรียนได้จัดทำสื่อการเรียนรู้ ใบงาน เพื่อสามารถวิเคราะห์ด้านคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนเพื่อประเมินและตรวจสอบผลที่เกิดจากการจัดกิจกรรมและหลังจากสิ้นสุดโครงการโรงเรียนได้ดำเนินการตรวจสอบผลการจัดกิจกรรมสถานสายใยครอบครัวและศิษย์เพื่อการตรวจสอบประเมินผลการจัดกิจกรรมตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ด้านการพัฒนาครู

ขั้นตอนที่ ๑ การวางแผนการพัฒนา

โรงเรียนได้วางแผนการพัฒนาครู โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาครู เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ ๔ ด้าน คือ

๑. พัฒนาบุคลากร โดยการจัดทำคู่มือเพื่อให้ความรู้ด้านการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
๒. เตรียมความพร้อมให้กับครูและบุคลากรให้ตระหนักในบทบาทหน้าที่ มีเจตคติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู เพื่อให้สามารถดำเนินการตามบทบาทการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้
๓. อบรมพัฒนาการผลิตสื่อนวัตกรรมสำหรับใช้ในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
๔. อบรมพัฒนาการเป็นครูประจำครอบครัวที่ดีมีความพร้อมสามารถรับ ฟังปัญหาและมีแนวคิดเชิงบวก

ขั้นตอนที่ 2 การลงมือปฏิบัติงาน

โรงเรียนได้พัฒนาครูกิจกรรมที่หลากหลาย โดยจัดกิจกรรมการพัฒนาดังนี้

1. การอบรมทางวิชาการ โรงเรียนได้จัดอบรมครูให้มีความรู้ ความเข้าใจ โดยให้ความรู้ด้านการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. อบรมเชิงปฏิบัติการ เตรียมความพร้อมให้กับครูและบุคลากรให้ตระหนักในบทบาทหน้าที่ มีเจตคติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู เพื่อให้สามารถดำเนินการ แนะนำหรือโฮมรูม ไปใช้ในชั้นเรียนในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้
3. จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ การผลิตสื่อการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับการผลิตสื่อนวัตกรรม สำหรับใช้ในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเช่น ในปีการศึกษา ๒๕๕๖ ภาคเรียนที่ ๑ การผลิตสื่อการเรียนการสอน ภาคเรียนที่ ๒ การผลิตสื่อการเรียนการสอนหนังสือเล่มเล็ก เป็นต้น
๔. ศึกษาดูงานโรงเรียนแหล่งเรียนรู้ ที่มีผลการปฏิบัติที่ดีเลิศ (Best Practice) เพื่อถ่ายทอดวิธีการดำเนินงานด้านการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ขั้นตอนที่ ๓ การตรวจสอบ

1. แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศติดตามการดำเนินการ กิจกรรมพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม
2. ติดตามผลการจัดกิจกรรมแนะแนว/โฮมรูมของครู
3. ติดตามผลการจัดกิจกรรมตามใบงานและสื่อของครู
4. สรุปผลการปฏิบัติงานในกิจกรรมสานสายใยครอบครัวครูและศิษย์

ขั้นตอนที่ ๔ การปรับปรุงแก้ไข

จากการตรวจสอบการพัฒนาครู พบว่าครูบางคนยังไม่สามารถการออกแบบการจัดกิจกรรมนักเรียน การสอนที่บูรณาการหลักคำสอนตามพุทธศาสนา จึงดำเนินการจัดครูทีมนำเป็นพี่เลี้ยงคอยให้คำแนะนำปรึกษาหรือ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้สื่อการเรียนรู้ในขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ ต้องปรับปรุง พัฒนาให้ดียิ่งขึ้นไปอีก เพื่อให้การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลายเป็นส่วนหนึ่งในจรรยาบรรณวิชาชีพของครูทุกคน

1. การจัดกิจกรรมอบรมเพื่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน กำหนดให้ครูโฮมรูม พูดคุยกับนักเรียน ซึ่งถือเป็นการสื่อสารอย่างหนึ่งที่ทำให้นักเรียนและครูผู้สอนมีโอกาสพบปะและแลกเปลี่ยนความนึกคิด การอบรมพูดคุยกับนักเรียนเรื่องความประพฤติ มารยาทและปลูกฝังให้นักเรียนมีคุณธรรม รวมถึงการแนะแนวให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการเรียนการศึกษามากขึ้น เพื่อที่จะเป็นพื้นฐานการทำงานในอนาคตและส่งผลถึงสังคมที่อยู่ ส่วนใหญ่เป็นเรื่องการปลูกฝังวินัยการปฏิบัติตนในโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนมีจริยธรรม ส่วนด้านคุณธรรมครูจะปลูกฝังเรื่องใกล้ตัว เช่น ความกตัญญูต่อพ่อแม่ ครูอาจารย์
2. ติดตามและนิเทศแนะนำการจัดกิจกรรมตามใบงานและสื่อของครู พบว่ามีครูบางส่วนยังไม่ตระหนักทำให้กิจกรรมไม่บรรลุวัตถุประสงค์ จึงได้ทำการนิเทศติดตามเพื่อปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติงานเพื่อให้การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลายเป็นส่วนหนึ่งในจรรยาบรรณวิชาชีพของครูทุกคนต้องถือปฏิบัติ

3. เมื่อสิ้นสุดการจัดกิจกรรม ผู้รับผิดชอบกิจกรรมได้ดำเนินการสรุปประเมินผลเพื่อการพัฒนา กิจกรรมต่อไป

สรุปผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาครู

ผลจากการพัฒนาครูด้วยวิธีการที่หลากหลาย ทำให้ครูทุกคนมีความรู้ความเข้าใจสามารถอธิบายและ ปฏิบัติตนเป็นครูพ่อและครูแม่ได้อย่างถูกต้อง ครูสามารถนำหลักพุทธศาสนามาบูรณาการ ด้านการบริหารระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน สามารถออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ ครูทุกคนสามารถผลิตสื่อและ นวัตกรรมที่สอดคล้องกับหลักการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อย่างน้อยภาคเรียนละ ๑ ชิ้น/คน โดย ให้ความร่วมมือในการขับเคลื่อนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาได้โดยสามารถถ่ายทอดวิธีการ ดำเนินงานการจัดกิจกรรมในแต่ละครอบครัว ให้กับหน่วยงานต่างๆ ที่มาศึกษาดูงานได้อย่างถูกต้องชัดเจน

ขั้นปรับปรุง (Act)

1. หากไม่บรรลุแผนให้หาสาเหตุและวางแผนแก้ไขใหม่ (เริ่มวงจร PDCA ใหม่) หากบรรลุแผนให้ กำหนด เป็นมาตรฐานเพื่อยึดถือปฏิบัติต่อไป เป็นขั้นตอนที่สำคัญการวางแผนปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นตามลักษณะ ปัญหาที่พบ

2. หลังจากดำเนินการแจกแบบสอบถามเพื่อการตรวจสอบพบว่าผู้เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจใน การจัดกิจกรรม แต่พบว่าบางข้อต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไข จึงได้นำข้อมูลป้อนกลับเข้ากระบวนการเดิม ใน การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนครั้งนี้พบว่าผู้เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจเป็นส่วนใหญ่ โรงเรียนจึงได้ ดำเนินการจัดทำมาตรฐาน คู่มือการดำเนินการให้กับครู หลังจากนั้นจึงได้ดำเนินการเผยแพร่วิธีการดำเนินการ หลากหลายรูปแบบ เช่น การเขียนลง Blog go to know ลงเว็บไซต์โรงเรียน ลงวารสารเฉลิมพระเกียรติสารเพื่อ การประชาสัมพันธ์และสร้างเครือข่าย

ในการประเมินกระบวนการได้นำรูปแบบการประเมินตามระบบวงจรควบคุมคุณภาพ (Deming Cycle: PDCA) มาปรับใช้ในการสรุปผลการประเมินโครงการ เขียนรายงานการประเมินโครงการเพื่อให้การ ประเมินด้านกระบวนการมีความสมบูรณ์ทุกขั้นตอน

การเริ่มต้นงานหรือกิจกรรมต่างๆ เมื่อนำวงจรควบคุมคุณภาพ PDCA มากำกับจะช่วยให้กิจกรรมมี การปรับปรุงอย่างต่อเนื่องโดยเริ่มตั้งแต่การวางแผน (P) การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ (D) หลังจากการปฏิบัติเสร็จ สิ้นจึงดำเนินการตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผน (C) ว่าผลที่ได้นั้นเป็นไปตามที่วัตถุประสงค์ มากน้อยเพียงใด ท้ายสุดคือการนำผลที่ได้จากการประเมินไปดำเนินการต่อหรือปรับปรุงแก้ไขตามความเหมาะสม (A) หากผลที่ได้รับเป็นไปตามกำหนดตามแผนที่กำหนดไว้ จึงถือได้ว่ากิจกรรมการปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนงาน โครงการและประสพผลสำเร็จตามที่คาดหวัง

บทสรุป

การบริหารโรงเรียนโดยใช้แนวคิดเชิงยุทธศาสตร์ คือการทำงานแบบร่วมคิด ร่วมปฏิบัติงานกับบุคลากรทุกฝ่าย มีระบบการบริหารงานแบบวงจรเดมมิง (Deming Cycle : PDCA) เพื่อเนื้เทศกำกับติดตามงาน โดยแบ่งโครงสร้างการบริหารจัดการของโรงเรียนออกเป็น 4 งานได้แก่งานวิชาการ บุคลากร การเงินและงบประมาณ บริหารทั่วไป โรงเรียนกำหนดให้งานกิจการนักเรียนอยู่ในขอบข่ายงานบริหารทั่วไป ซึ่งกิจกรรมการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความสำคัญยิ่งในการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียนเพื่อส่งเสริมการเป็นคนดี เก่งและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งเชื่อมโยงกิจกรรมด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้

นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักคุณธรรมและจริยธรรม ตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของโรงเรียน 10 ประการ และคุณลักษณะนักเรียนตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ส่งผลให้นักเรียนและโรงเรียนได้รับรางวัลต่าง ๆ จากมูลนิธิธรรมาภิบาล ธนาคารอสมสิน สำนักนายรัฐมนตรี สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากตัวอย่างจริงของการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อแก้ไขปัญหาของนักเรียนซึ่งเกิดขึ้นในปัจจุบัน และพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียนให้กลับมาเป็นคนดีตั้งใจศึกษาเล่าเรียนเพื่ออนาคตที่ดี มีอาชีพ การงานที่ดีและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ผู้เขียนได้นำตัวอย่างการบริหารดังกล่าวนี้มาลงเผยแพร่โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา คุณครู บุคลากรทางการศึกษาและทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดี เก่งและมีความสุขในสังคม คงได้รับประโยชน์จากบทความทางวิชาการนี้ และสามารถนำกระบวนการดังกล่าวไปเป็นประโยชน์ บูรณาการในการพัฒนานักเรียน นักศึกษาตามเป้าหมายในองค์กรที่ท่านบริหาร หรือปฏิบัติงานอยู่ให้ประสบความสำเร็จต่อไป